

KESKKONNAAMET

Rein Kilgi
Riigimetsa Majandamise Keskus
rein.kilgi@rmk.ee

Teie 27.02.2024

Meie 10.04.2024 nr 7-9/24/3797-3

Murumetsa maaparandusehitiste hooldamisest

Austatud Rein Kilgi

Palusite Keskkonnaameti seisukohta Murumetsa/PU128 maaparandusehitiste 2024. aastasse kavandatud hooldamise kohta. Objekt asub Jõgeva maakonnas Mustvee vallas Tarakvere külas. Hooldamine toimub vastavalt maaeluministri 19.12.2018 määrusele nr 75 „Maaparandushoiutööde nõuded“. Varasemalt rekonstrueeritud eesvoolu ja kraavide trassidelt niidetakse sinna kasvanud võsa. Eesvool ja kraavid puhastatakse voolutakistustest ja setetest, setted laotatakse muldele ja tasandatakse. Kõik objektil paiknevad truubid puhastatakse takistustest, vajadusel parandatakse otsakud.

Dokumendiregistri andmetel on Jõgevamaa keskkonnateenistus 2007. aastal nõustunud Murumetsa PÜ-128 rekonstrueerimisprojekti (OÜ Laanekraav töö nr 07-08) lahendusega. Esitatud joonise (koopia projekti paberjoonisest) alusel saab Keskkonnaamet anda üldise seisukoha. Tööde planeerimisel tuleb arvestada kevadsuvisel lindude pesitsemise ja poegade kasvatamise perioodiga, mil lindude tahtlik häirimine on keelatud¹.

Objekti piiresse jäävad: 1) Tarakvere must-toonekure püsielupaik, mille ümber on piiritletud liigi elupaik (sigimispaik)²; Tarakvere kalakotka püsielupaik koodiga KLO30001435 ning Tarakvere kalakotka püsielupaik koodiga KLO3001563 ning nende ümber piiritletud liigi elupaigad³; 3) osaliselt Tarakvere merikotka püsielupaik ja selle ümber piiritletud liigi elupaik⁴ ning 4) Tarakvere kanakulli püsielupaik⁵. Objekt piirneb lääne poolt Tarakvere looduskaitsealaga⁶. **Hooldustööd ei tohi kaitstavaid loodusobjekte ebasoodsalt mõjutada.**

Tarakvere must-toonekure püsielupaigas⁷ kehtib sihtkaitsevööndi kaitsekord. Püsielupaigas on keelatud inimeste viibimine 15. märts kuni 31. augustini. Sihtkaitsevööndis on üldjuhul majandustegevus keelatud, kaitse-eeskirjaga võib lubada tegevusi, mis objekti ei kahjusta, sh olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutöid. 2007. aastal seadis Jõgevamaa keskkonnateenistus tingimuseks, et must-toonekure sihtkaitsevööndis tuleb jätta

¹ vastavalt looduskaitseaduse § 55 lõikele 6¹.

² Eesti looduse infosüsteemi (Eelis) koodid vastavalt KLO3000536 ja KLO9127383

³ Eelis koodid KLO9127385 ja KLO9127384

⁴ Eelis koodid vastavalt KLO3001889 ja KLO9127386

⁵ Eelis kood KLO3002768

⁶ Eelis kood KLO1000705

⁷ kaitse alla võetud looduskaitseaduse § 50 lõike 2 punkti 3 alusel

rekonstrueerimine tegemata. Seda arvestades on Keskkonnaamet seisukohal, et püsielupaigas tuleb kraavid jätta hooldamata. Püsielupaika ümbritseva elupaiga alal palume kriitiliselt kaaluda, kas ja millises mahus on hooldustööd vajalikud.

Must-toonekurgede sigimisedukust võib mõjutada ka häirimine toitumispaikadel. Kui hooldustööd elupaigas osutuvad vajalikuks, soovitame need planeerida väljapoole ajavahemikku 15. märts kuni 31. august.

Tarakvere kalakotka püsielupaikades⁸ kehtib sihtkaitsevööndi kaitsekord, inimeste viibimine on keelatud 15. märtsist kuni 31. augustini. Keskkonnaamet on seisukohal, et püsielupaikades tuleb kraavid jätta hooldamata. Mõlema nn kotkaringi ümber on piiritletud ulatuslikuma elupaiga puhul palume kaaluda, kas ja millised hoiutööd on vajalikud.

Liigi tegevuskava andmetel on kalakotkas kogu pesitsusperioodi (15. märtsist 31. augustini) vältel tundlik mürarohkete tegevuste suhtes. Mürarohketeks töödeks tuleb pidada ka pesale lähemal kui 500 m toimuvaid metsamajanduslikke töid. Kindlasti tuleb tööd elupaikade piirkonnas planeerida väljapoole kalakotka pesitsemisperioodi kõige tundlikumat faasi aprilli keskpaigast kuni juuni lõpuni.

Hooldustööde vajalikkuse kaalumisel tuleb lähtuda asjaolust, et nii must-toonekure kui kalakotka jaoks on eluliselt tähtis, et toitumissalal oleks erinevaid võimalikult looduslikus seisundis veekogusid. Must-toonekure kaitse tegevuskava⁹ järgi on liigile valdavalt toitumiseks sobivaimad väikesed vooluveekogud, kuid ka kraavid, suurem osa toitumispaikadest asub pesast kuni 20 km ulatuses. Murrumetsa/PU128 maaparandusehitis jääb terves ulatuses must-toonekure toitumiselupaiga alale (kuni 20 km pesapaigast). Kava rõhutatakse, et populatsiooni soodsama seisundi saavutamiseks on vaja parandada ka toitumisveekogude kvaliteeti, sh on vajalik vooluveekogude looduslähedasemaks muutumine ja ka kraavide looduslikkuse taastamine. Üleujutatavates kohtades, kus esineb tõenäolisemalt kahepaikseid ja muud vee-elustikku, tuleb kraavide hooldamisest võimalusel loobuda. Samas, kallaste võsastumine tingib toitumisalade kvaliteedi langust. Tegevuskavas soovitatakse must-toonekurele toitumiselupaigaks olevates metsamaastikes süvendatud vooluveekogude hooldusel piirduda voolutakistuste eemaldamisega ja hoiduda kogu ulatuses setete eemaldamisest, kraavide hooldamisel rakendada tegevuskavas kraavidega ja settebasseisnide rajamisega seotud soovitusi. Kotkaklubi on andnud soovitusel toitumisveekogude seisundi parandamiseks¹⁰, märkides, et ka maaparanduskraavides on settehulka võimalik vähendada samade elustikusõbralike vahenditega nagu jõgedest-ojadest; praktika näitab, et sageli saab mõned elustiku jaoks kõige väärtuslikumad lõigud jätta kaevetöödest puutumata, teha need pehmemal moel ja väiksemas mahus, leida leevendusmeetmeid, taastada osaliselt rikutavaid elupaiku ning seda ilma, et tööde tulemuslikkus kannataks.

Tarakvere merikotka püsielupaik¹¹ ja selle ümber piiritletud liigi elupaik jäävad objekti piiresse osaliselt. Püsielupaigas kehtib sihtkaitsevööndi kaitsekord. Inimeste viibimine püsielupaigas on keelatud 15. veebruarist 31. juulini.

Tarakvere kanakulli püsielupaigas¹² kehtib sihtkaitsevööndi ja piiranguvööndi kaitsekord. Püsielupaiga valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis 1. septembrist 28. veebruarini lubatud

⁸ kaitse alla võetud looduskaitseaduse § 50 lõike 2 punkti 2 alusel

⁹ Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava, kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105; <https://keskkonnaamet.ee/media/714/download>

¹⁰ Must-toonekure toitumisveekogud ja nende ökoloogilise seisundi parandamine. Kotkaklubi, 2021.

¹¹ kaitse alla võetud looduskaitseaduse § 50 lõike 2 punkti 2 alusel

¹² kaitse alla võetud keskkonnaministri 13.12.2006 määrus nr 73 „Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“

olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd, piiranguvööndis on majandustegevus lubatud, hoiutööde tegemist seal määrus ei reguleeri.

Keskkonnaamet palub merikotka ja kanakulli püsielupaikade alal kraavide hooldamise vajadust ja võimalikku mõju looduskaitsele väärtustele kriitiliselt hinnata. Keskkonnaamet nõustub püsielupaikades nende hooldustöödega, millel ei ole negatiivset mõju kaitstavatele loodusobjektidele.

Objektiga läänes piirnev Tarakvere looduskaitseala¹³ on terves ulatuses sihtkaitsevöönd. Ala ei ole arvatud Natura 2000 võrgustikku, kuid süsteemi hooldamisel ei tohi olla negatiivset mõju kaitsealale.

Hooldusesse kavandatud alal ei ole registreeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud soode ja märgade metsade elupaigatüüpe.

Hooldatavale alale jääb Tiheda jõgi (VEE1055000), objekti läänepiiriks on Linnutaja oja (VEE1053400). Töödega ei tohi kahjustada kaldaid ja tekitada erosiooniohtu¹⁴, vältida tuleb võimalikku sette- ja toitainekoormuse suurenemist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Märt Holtsmann
juhtivspetsialist
looduskasutuse osakond

Kai Kimmel 528 9685
kai.kimmel@keskkonnaamet.ee

¹³ kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 26.02.2019 määrusega nr 11 „Laane- ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri“

¹⁴ veeseadus § 199 punkt 6